

**Чернігівський центр перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого
самоврядування, державних підприємств, установ і організацій**

**«Соборність України:
історичне минуле, сучасні виклики,
прогнози на майбутнє»**

**збірник матеріалів міжрегіональної відеоконференції
до дня Соборності України**

22 січня 2015 року

УДК 94 (477) (08)
ББК 63.3(4УКР)62я43
С54

Соборність України: історичне минуле, сучасні виклики, прогнози на майбутнє: матеріали міжрегіональної відеоконференції 22 січня 2015 року / М. Горідько, Т. Коломоєць, В. Мільчев, М. Іванов, Т. Лушагіна, Є. Цокур, С. Адамович, Б. Волошинський, Р. Сливка, В. Бойко, Т. Демченко. – Чернігів: ЦППК, 2015. – 32 с.

22 січня 2015 року представники органів та науковці з різних регіонів України вже вкотре взяли участь у міжрегіональній відеоконференції до Дня Соборності України. В он-лайн режимі спілкувалися центри перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів чотирьох областей: Запорізької, Івано-Франківської, Миколаївської та Чернігівської областей. Учасники заходу говорили про традиції територіальної організації влади в зазначених регіонах та висловлювали свою думку щодо шляхів зміцнення соборності України. До збірника матеріалів відеоконференції «Соборність України: історичне минуле, сучасні виклики, прогнози на майбутнє» включені тези виступів учасників, які надіслали матеріали для публікації, а також програму конференції.

Відповідальний за випуск: Бойко В.М.
Комп'ютерна верстка: Казіміров Д.В.

©Чернігівський центр перепідготовки
та підвищення кваліфікації працівників
органів державної влади, органів
місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ і організацій,
2015

ЗМІСТ

ЗАПОРІЖЖЯ

Верлос Н.В. Соборність як провідний принцип національної єдності	5
Горідько М.В. Шляхи зміцнення соборності України: досвід інформаційно-просвітницької роботи Запорізької області	7
Коломоєць Т.О. Правова освіта як невід’ємна складова сучасних державотворчих процесів в Україні	11
Мільчев В.І. Внутрішній устрій та соціальні групи на Запорожжі за Нової Січі	13
Цокур Є.Г. Творення новітньої моделі державного управління: умови та особливості	16

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Адамович С.В. Сучасні виклики і загрози для Української соборності	18
Сливка Р.Р. Політико-географічні аспекти збалансованої регіональної політики України: погляд з Галичини	20

МИКОЛАЇВ

Іванов М.С. Лушагіна Т.В. Соборність України: історичне минуле та сучасні виклики	23
--	----

ЧЕРНІГІВ

Демченко Т.П. Ідея соборності у віртуальному світі та паперових виданнях	25
---	----

Наталя Верлос

старший викладач кафедри
конституційного та трудового права
юридичного факультету
Запорізького національного
університету

СОБОРНІСТЬ ЯК ПРОВІДНИЙ ПРИНЦИП НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТІ

Сучасний розвиток України як суверенної, незалежної, правової держави, її якісно оновлене сприйняття світовою спільнотою та трагічні події, що відбуваються останнім часом в нашій державі, вимагають переоцінки суспільних цінностей як громадянами, так і органами державної влади та місцевого самоврядування. Патріотичне піднесення, що спостерігається сьогодні, можна визначати як прагнення української нації до духовного і територіального об'єднання. На державу ж покладається необхідність переосмислення ситуації та здійснення конституційно-правової модернізації усього спектру суспільно-політичних відносин.

Указом № 871/2014 від 13 листопада 2014 року «Про день соборності України»¹ Президент України наголошує на необхідності відзначати щорічно 22 січня – у день проголошення в 1919 році Акта злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки – День Соборності України. Цей Указ Президента України, особливо в сучасних умовах розвитку нашої державності, має велике значення для відтворення духу патріотизму та формування і зміцнення національної ідеї. Адже, свого часу, Акт Злуки відігравав важливе значення в історії України і був вагомим здобутком української демократії часів революції.

Поняття «соборність», сформоване історично, в сучасних умовах державотворення набуває якісно оновленого розуміння. В первісному розумінні соборність – це єдність усіх членів християнської церкви для спільного відшукування шляху до порятунку або єдність усіх територій тієї чи іншої держави. У сучасному розумінні соборність, як зазначає Л. Пашко², виступає в ролі морально-філософського принципу, фундаментальними положеннями якого мають стати відповідальність усіх за всіх, єдність індивідуального та загального, взаємне духовне збагачення й розвиток усіх та кожного члена суспільства. Цілком погоджуючись із вченою можна додати, що в умовах побудови держави якісно нового типу – людиноцентристського спрямування з орієнтацією на фундаментальні демократичні цінності європейської культури – виникає нагальна потреба посилення уваги до необхідності конституційно-правового реформування в цьому напрямку.

На сьогоднішній день вже відбуваються певні кроки в цьому напрямку, зокрема схвалено «Концепцію реформування місцевого самоврядування та

¹ Про день соборності України: Указ Президента України № 871/2014 від 13 листопада 2014 року [Електронний ресурс] /режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18440.html>

² Пашко Л. Збереження соборності як завдання для української держави / Л. Пашко // Публічне управління: теорія та практика. – 2012. – № 4. – С. 69.

територіальної організації влади в Україні», затверджену Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 року³ та Президентом України П. О. Порошенком внесено проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України» (щодо повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування)⁴.

Проте, для проведення ефективної конституційно-правової модернізації орієнтованої на європейські правові традиції, необхідно визначити основні пріоритетні напрямки цього процесу: 1) сприяти запровадженню демократичних стандартів конституційного будівництва та ефективній реалізації норм Конституції; 2) гармонізувати профільне конституційне законодавство у відповідності до ратифікованих нормативно-правових актів, що стали частиною внутрішнього національного законодавства; 3) провести уніфікацію нормативно-правових актів з метою запобігання дублювання нормативного регулювання; 4) провести антикорупційну експертизу нормативно-правових актів; 5) чітко визначити організацію публічної влади з орієнтацією на децентралізацію, що дотримуватиметься принципів верховенства права і буде здатною забезпечити конституційний лад в державі; 6) здійснити реформування виборчого законодавства для забезпечення найбільш демократичного способу формування представницьких органів державної влади та місцевого самоврядування; 7) забезпечити якісно оновлену модель розвитку місцевого самоврядування, засновану на засадах субсидіарності; 8) розмежувати компетенцію між органами державної влади та органами місцевого самоврядування; 9) забезпечити проведення реформування територіального устрою України; 10) нормативно врегулювати підстави та порядок конституційно-правової відповідальності за перевищення органами (чи посадовими особами) державної влади та місцевого самоврядування своїх повноважень; 11) забезпечити право громадян України брати участь в усіх формах безпосереднього народовладдя та розглянути можливість запровадження електронної демократії; 12) нормативно врегулювати порядок проведення місцевого референдуму як основної форми муніципальної демократії. Цей перелік не є вичерпним, тому потребує подальшого науково-теоретичного обґрунтування та формування унормованої якісно оновленої доктрини.

Окрім проведення реформаційних програм зі зміцнення української державності і подальшого її розвитку як унітарної децентралізованої держави людиноцентристського спрямування, з метою підвищення рівня самоідентифікації в кожного українця необхідно на нормативному рівні закріпити програму «Патріотичного виховання в Україні».

3 Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» від 01.04.2014 № 333-р. [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#n8>

4 Проект Закону України «Про внесення змін до Конституції України» (щодо повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування), внесений Президентом України П. О. Порошенком. Реєстр. № 4178а від 26.06.2014 [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної Ради України. - Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51513

До того ж, необхідно розробити систему заходів з підвищення рівня правової культури громадян та підвищення рівня правосвідомості. Наприклад, необхідно проводити заходи з роз'яснення законодавства, особливо тих його положень, які стосуються окремих категорій громадян (соціально незахищених верств населення), можливостей громадян безпосередньо брати участь в управлінні державними та місцевими справами. Для цього доцільним є використання зарубіжного досвіду щодо форм і методів інформування населення, наприклад: спеціальні цикли радіо- і телевізійних програм, публікації у відповідних ЗМІ, створення спеціальних Інтернет-ресурсів, функціонування «гарячих ліній», залучення до інформування депутатів представницьких органів. Корисним буде також звернутись до досвіду пропаганди і виховної роботи у радянський період, який є досить ефективним, якщо використовувати його належним чином (до речі, певні кроки щодо цього вже зроблено, зокрема запроваджено нову інституцію в системі органів виконавчої влади – Міністерство інформаційної політики).

Останнім блоком заходів вважаємо поступове створення на загальнонаціональному рівні позитивного іміджу органів державної влади та місцевого самоврядування (причому не декоративного, а реального) з метою відновлення кредиту довіри громадськості до різних структур публічного управління, таких як парламент, уряд, органи місцевого самоврядування, міліція, органи соціального захисту, судові та правоохоронні органи, органи прокуратури, адвокатури тощо.

Підсумовуючи, варто зазначити, що соборність, як соціокультурний феномен, в сучасних умовах може виступати в якості провідного принципу національної єдності. При цьому, для розвитку Української державності велике значення має єдність української нації не просто в територіальному, а, перш за все, у духовному аспектах. Держава, в свою чергу, має зробити все необхідне для того, щоб кожен громадянин міг пишатись належністю до української нації.

Марія Горідько

заступник начальника – начальник відділу
інформаційно-аналітичної роботи
Управління з питань внутрішньої політики
та зв'язків з громадськістю Запорізької
обласної державної адміністрації

ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ: ДОСВІД ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

День 22 січня 1919 року ввійшов до національного календаря як велике державне свято – День Соборності України. Саме тоді на площі перед Київською Софією відбулася подія, про яку мріяли покоління українських патріотів: на велелюдному зібранні було урочисто проголошено злуку Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки. Виголошення соборницької ідеї стало могутнім виявом творчої енергії нації та прагнення до етнічної і територіальної єдності. Ті вікопомні історичні події сформували підґрунтя для відродження незалежної соборної демократичної України та утвердження національної ідеї. У розмаї жовто-синіх знамен 22 січня 1990 року наші сучасники поєднали живим ланцюгом злуки Схід і Захід України.

За нашу незалежність, самостійність боролися цілі покоління українських патріотів, за неї полягли герої Небесної сотні, за неї гинуть українські воїни та мирні громадяни. Сьогодні в Україні багато проблем і негараздів, і подолати їх можна тільки з розумінням того, що ми – єдині, живемо в одній країні, що в єдності наша сила.

З метою суспільної консолідації, зміцнення національної єдності навколо ідеї побудови соборної, європейської Української держави, утвердження ідеалів свободи та демократії в Запорізькій області проводиться широка інформаційно-просвітницька робота.

Особлива увага приділяється питанням увічнення та вшанування пам'яті жителів області, які загинули, захищаючи незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України у зоні АТО. На території області встановлено меморіальні дошки та пам'ятні знаки героям: Є. Іванову (Великотернівська ЗОШ І-ІІІ ст. Якимівського району), О. Шевченку (с. Терсянка Новомиколаївського району), А. Корнєву (гімназія «Основа» Пологівського району), С. Шерстньову (технічне училище № 9 м. Бердянськ).

У закладах освіти Вільнянського району проведено тематичні виховні години «Пам'ять жива!», присвячені випускникам Вільнянської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1 та Люцернянського НВК Основі Олександрову та Ушакову Антону, які загинули під час проведення Антитерористичної операції. О. Основі присвоєно звання «Почесний громадянин м. Вільнянська» посмертно. У м. Енергодар енергодарівця Сергія Полуляха, учасника Антитерористичної операції на Сході України, внесено до Книги пошани міста та присвоєно звання «Почесний житель міста Енергодара» (посмертно), у м. Мелітополь у гімназії № 19 відкрито меморіальну дошку на честь загиблих під Луганськом льотчиків 25-ї Мелітопольської авіаційної бригади. За

ініціативи представників інститутів громадянського суспільства, національно-культурних товариств та участі керівництва облдержадміністрації, у м. Запоріжжя в Парку Металургів закладено та відкрито перший камінь Алеї Захисників Вітчизни.

У закладах освіти для учнів організовано перегляд документальних фільмів і відеозаписів телепередач «Хоробрі серця», проведені години патріотичного виховання на тему: «Героїчні імена в історії мого краю». У шкільних музеях оформлені тематичні виставки «Герої не вмирають». Проведено інформаційні та класні години, виховні бесіди на тему: «Майдан у боротьбі за європейський вибір України», «Українська національно-визвольна революція 2013-2014 років», «Як Український народ відстоює своє право на демократію та свободу?», «Герої Небесної сотні: життєві нариси», інтернет-презентацію «Гідність і Свобода в українському суспільстві».

В загальноосвітніх закладах області проведено понад 400 зустрічей з воїнами-учасниками АТО та військовими, які дислокуються на території області, понад 5 тисяч бесід, уроків мужності «Україна пам'ятає...», «Герої України – учасники АТО», «Вічна пам'ять всім, хто загинув, вічна слава всім, хто живий», «Герої сьогодення», «Твої захисники, Вітчизно!», «Кіборги зони АТО», благодійні ярмарки в рамках Всеукраїнської благодійної акції «Назустріч мрії» зі збору коштів для воїнів-учасників АТО. Також проведена інформаційно-роз'яснювальна робота щодо увічнення пам'яті Героя України С.П. Синенка.

Крім того, були організовані конкурси дитячого малюнка на теми: «Захисник України – це гордість!», «Новорічний настрій для учасників АТО», «Козацькому роду нема переводу», «Ми любимо Україну», «На всі часи, на всі віки у спогадах живі» з подальшою передачею їх до зони АТО.

З метою вшанування захисників незалежності України в закладах культури оформлено виставки «На вірність України присягнули» в райдержадміністраціях та міськвиконкомах, шкільних закладах оформлено понад 500 стендів: «Земляки-герої АТО», «Небесна Сотня».

За участі Запорізького міського об'єднання художників «Колорит» у лютому-березні 2015 року планується провести в Запорізькому обласному художньому музеї виставку художніх робіт створених в період Революції Гідності та антитерористичної операції на сході України. Робоча назва цього проекту – «Передчуття». Майбутня виставка покликана стати своєрідною галереєю образів, де всі ми зможемо побачити, що відбувалося й відбувається в світосприйнятті сучасників, які трансформації душі й духу, як людина реагує і «освоює» нову дійсність.

У Запорізькому обласному військовому комісаріаті напередодні Дня Соборності України відбувся урок мужності «Захист Держави – спільна справа для всіх!», присвячений вшануванню воїнів-учасників антитерористичної операції на Сході України. Учасники заходу вшанували пам'ять воїнів, які віддали своє життя за Україну, хвилиною мовчання. Матері одного з героїв – сержанта військової служби за контрактом Олександра Шелепаєва – вручено орден «За мужність» III ступеня (посмертно).

70 запоріжців пішли у вічність захищаючи мирне небо над нашим краєм...

Ще одним яскравим прикладом національної єдності стала підтримка жителями області майже 70 тисяч вимушених переселенців, які покинули рідні домівки на Донбасі і в Криму, рятуючись від окупантів та терористів.

Величезного розвитку в ці буремні часи набули волонтерські громадські організації (яких в Запорізькій області понад 400), які самовіддано, за власний кошт допомагають нашій армії. Вони особистими справами практично реалізують ідеї Соборності. Це такі волонтерські організації як Благодійний фонд «Лебедія», «Патріот» «Переможемо разом», «Сестри перемоги», «Запоріжжя – край перемир'я», Жіноча сотня Запоріжжя, Центр допомоги біженцям та інші.

При обласній державній адміністрації створено громадський волонтерський комітет, який виконуватиме дві головні функції: контрольну та консультативну. Його діяльність буде спрямована на формування інформаційного банку потреб військових підрозділів, які беруть участь у АТО, обмін інформацією щодо напрямів їх підтримки, становлення системи надання психологічної допомоги та соціальної адаптації, правової підтримки учасників АТО та родин загиблих.

Ми віримо у сильну Україну і докладемо всіх зусиль, щоб почуття соборності та свободи стали часткою життя і серця кожного українця.

Тетяна Коломоєць

доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
декан юридичного факультету
Запорізького національного
університету

ПРАВОВА ОСВІТА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СУЧАСНИХ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

В умовах сучасних реформаційних правотворчих та державотворчих процесів, які активно відбуваються в Україні, істотно актуалізується питання підвищення рівня правової освіти населення. Від того, наскільки високим буде рівень правової освіти всіх верств населення України, багато у чому буде залежати й ефективність та результативність відповідних процесів.

Важливим задля забезпечення єдності України, розвитку її як правової, демократичної, соціальної держави є усвідомлення всіма суб'єктами різноманітних правовідносин сутності тих змін, які відбуваються; розуміння тих численних правових інститутів, які запроваджуються; ознайомлення зі змістом законодавства задля максимальної реалізації своїх прав, виконання обов'язків. У цьому контексті важливим є зосередження уваги держави на підвищенні рівня правової освіти всіх без винятку верств населення, урізноманітненні форм і методів такої освіти, активізації участі громадськості у всіх державотворчих та правотворчих процесах.

Виходячи з вищезначеного, важливим є: а) охоплення відповідною увагою всіх верств населення (від дошкільнят до осіб похилого віку); б) системний підхід до відповідного процесу (освіта правова упродовж всього життя – обов'язкові заняття у дошкільних навчальних закладах, обов'язкові навчальні курси у всіх навчальних закладах, програми підвищення кваліфікації державних службовців тощо); в) розширення форм і методів правової освіти (юридичні клініки, тематичні теле- радіопрограми, громадські приймальні тощо); г) нормативне закріплення засад правової освіти (прийняття окремого законодавчого акту про правову освіту населення, посилення відповідальності за порушення вимог законодавства щодо правової освіти тощо).

Враховуючи безпосередній тісний зв'язок правової освіти і правової культури населення, цілком можна прогнозувати у разі посилення уваги держави до підвищення першої й зростання рівня правової культури суб'єктів всіх різновидів правовідносин (виборчих, службових, сервісних, деліктних тощо). Як наслідок – усвідомлення особами сутності всіх процесів, які відбуваються у державі, прогнозування їх результативності, виваженість підходу до своїх вчинків як для забезпечення реалізації та захисту своїх прав, так й реалізації публічних інтересів, забезпечення сталого розвитку громадянського суспільства.

В умовах посиленої уваги держави до правової освіти (розробка та затвердження єдиної загальнодержавної концепції, наявності законодавчих та підзаконних актів із закріпленням засад такої, розгалуженої системи її

суб'єктів, різноманітних форм і методів тощо) активною є участь громадськості у всіх державотворчих та правотворчих процесах. Підтвердженням можуть слугувати й певні історичні вітчизняні приклади, в т.ч. й підписання Акту соборності (злуки) УНР і ЗУНР 22.01.1919 р. як результат свідомого волевиявлення населення до створення єдиної соборної держави, усвідомлення значимості та результативності своїх дій. Аналогічними є й сформовані на сьогоднішній день передумови для зміцнення єдності, соборності нашої держави. Важливим є формування законодавчого підґрунтя відповідного процесу, посилення участі у ньому громадськості, підвищення відповідальності всіх учасників процесу за їх результативність.

Отже, пріоритетним завданням на сучасному етапі реформаційних правотворчих та державотворчих процесів в Україні, спрямованих на забезпечення розвитку єдиної (простої унітарної) держави, має бути активна правоосвітня діяльність, зорієнтована на всі верстви населення, урізноманітнення її форм і методів, законодавче закріплення її засад. Саме за таких умов можливою є максимальна результативність реформаційних процесів в Україні.

Володимир Мільчев

доктор історичних наук, професор, декан
історичного факультету й завідувач кафедри
джерелознавства, історіографії та спеціальних
історичних дисциплін Запорізького
національного університету

ВНУТРІШНІЙ УСТРІЙ ТА СОЦІАЛЬНІ ГРУПИ НА ЗАПОРОЖЖІ ЗА НОВОЇ СІЧІ

Формально, внутрішній устрій Війська Запорозького Низового за часів Нової, або Підпільненської Січі базувався на споконвічних традиціях січової громади, які склалися ще наприкінці XVI ст. Вищим керуючим органом на Запорозжжі вважалася загальновійськова, чи січова рада, яка відбувалася тричі на рік: а саме: на Новий Рік (1 січня), на Великодній Седмиці (другий чи третій день) і на Військове свято Покрови Пресвятої Богородиці (1 жовтня). Подібна регулярність зборів була характерною для середньовічних рицарських (так званих, вотальних) орденів XV – XVI ст., внутрішній устрій яких було частково скопійовано першими «гетьманами-засновниками» Війська. Ієрархічна структура Запорозжжя цілком правдиво відкарбувалася у документах, адресованих російським, турецьким і кримським монархам та можновладцям від імені всього Війська Запорозького Низового. Традиційно вона виступає наступною: 1) кошовий отаман; 2) військова старшина; 3) діди (старики); 4) курінні отамани; 5) все Військо.

Повноваження делегувалися старшині терміном на один рік. Проте, справедливих, розумних та авторитетних старшин, часто переобирали на наступні терміни. Після складення повноважень на січовій раді звання військового старшини залишалося за козаком назавжди. До вищої старшини відносилися кошовий отаман, писар, суддя, осавул, обозний, довбиш та кантаржій. Старшини середньої ланки – курінні отамани та їх помічники (товариші), обиралися на радах козаків відповідних куренів. Фактично, курінні отамани були свого роду посередниками між військовою старшиною та рядовим козацтвом. Кожен старшина без посади, як військовий, так і похідний, підпорядковувався своєму курінному отаману.

Велике значення в управлінні і внутрішньому житті Запорозжжя за Нової Січі відігравали так звані «діди» з числа колишніх військових старшин, які доживали свого віку при куренях. Своїм авторитетом діди впливали на рішення січових і курінних рад. На думку дідів повинна була зважувати навіть військова старшина. На Січі запорозькій діди користувалися незаперечним авторитетом і відігравали значну роль як у вихованні молоді, так і в політичному житті Запорозжжя. Вони ревно оберігали старі військові традиції і незмінність неписаних законів. Становище дідів на Січі урівнювалось з військовими старшинами і курінними отаманами, причому у неписаному січовому «Табелі про ранги» вони стояли навіть вище за діючих курінних. Кіш змушений був рахуватися з дідами, оскільки за останніми завжди йшла козацька громада. Жодне рішення Коша, не схвалене дідами, не могло бути втілене в життя.

Найбільш поширеною причиною свого приходу на Нову Січ та вступу до Війська, самі козаки, зазвичай, зазначали «відсутність батьків, рідних, житла, та

жодної від кого б то не було допомоги». І дійсно, дуже великий відсоток козаків на певному етапі свого життя подався на Запорозжя саме через раптовий обрив (інколи через поступове зникнення) зв'язків зі своїм родинним і соціальним оточенням. У часі ці події, як правило, припадали на їх дитинство або юність.

Фактично, в такому випадку прихід на Січ був актом набуття нового родинного оточення, актом вступу до «братства». Провідниками та інспіраторами виходу на Січ (ширше – на Запорозжя), звичайно могли бути й зовсім сторонні особи з числа запорожців, яким на очі випадково потрапило бездоглядне чи нікому не потрібне хлопча, однак, частіше за все, то були особи пов'язані із родиною неофіта чи з громадою селища певними соціальними зв'язками – колишні сусіди, родичі, хрещенні батьки чи куми.

Потрапивши на Січ та приписавшись до куреня, будь який новачок упродовж семи років мав пройти вишкіл в якості молодика. Причому не можна трактувати стан молодика як щось середнє між денщиком чи то ординарцем. Звитяга (молодецтво) було обов'язковим елементом поведінки цієї молодшої генерації січового козацтва. Ведення небезпечного рибальського або мисливського промислу в глибині території сусідів-ворогів, відгін коней і худоби, захоплення здобичі – всі ці діяння були конче необхідними, без них не можна було сподіватися на повноцінне визнання курінними братчиками.

Лише пройшовши подібний вишкіл молодик міг вважатися справжнім січовиком та отримував право носити зачіску-оселедець, вистригання якого було актом своєрідної ініціації, прийому у «братчики». Категорія неодружених козаків-«лицарів» переважала над всіма іншими серед населення Січі. Лише вони мали право брати участь у виборах, бути обраними на курінних чи військових старшин, лише вони, з часом, могли бути віднесені до січових «дідів».

У січовій слободі та наближених до столиці Запорозжя хуторах-зимівниках проживали сім'ї одружених запорожців, які на загаль складали майже половину всього населення Вольностей, що за різними підрахунками становило 40-60 тисяч осіб (обох статей). Згідно січової традиції одружений запорожець вважався, за своїм соціальним статусом, значно нижчим за холостого.

Ще одну категорію населення як січі, так і її слободи та зимівників становили селяни – «посполиті» або як їх тоді називали «піддані Війська Запорозького Низового». Їх можна віднести до кількох категорій. Зокрема, щовесни на Запорозжя на заробітки приходила значна кількість сезонних робітників – «аргатів» з Правобережжя, Лівобережжя та Слобожанщини, які, відпрацювавши на козацьких промислах або в зимівниках по контракту, укладеному з «хазяями», повертались на зиму додому. Здебільшого це були молоді хлопці, родичі або хрещеники запорожців, залежність яких від Війська була досить номінальною та тимчасовою.

Посполиті, які постійно проживали на Запорозжжі, були зобов'язані сплачувати «військовий збір» та інші податки. Крім того, посполиті відбували різні повинності. Їх розміри і види визначала військова рада або сходка курінних отаманів та військової старшини. В останні роки існування Нової Січі розміри податків і повинностей визначав кошовий отаман. Грошовий військовий збір знімався громадськими отаманами, які знаходились під контролем паланкової старшини.

Євген Цокур

доктор політичних наук, доцент

завідувач кафедри політології

Запорізького національного університету

ТВОРЕННЯ НОВІТНЬОЇ МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

Система державного управління та самоврядування є невід'ємним елементом сучасного суспільного та політичного життя. Історія творення державного управління сягає періоду творення державності. Проте професійна, ефективна, теоретично обґрунтована модель постала лише наприкінці XIX – початку XX ст., коли визріли умови та сформувалися причини щодо творення теоретичної та практичної моделі державного управління сучасності.

В цей час система суспільно-політичних відносин та політико-адміністративного управління зазнала значних змін, які обумовили появу новітньої моделі політичного та державного управління. Загострення конкуренції між державами та наростання геополітичного протистояння у зазначений період досягло свого апогею та знайшло своє відображення у спробах модернізації системи політичного володарювання та адміністративно-державного управління з метою підвищення конкурентного потенціалу держави на світовій арені за рахунок більш ефективної системи управління.

Важливу роль у становленні та розвитку новітньої системи державного управління відіграла радикальна зміна політичних систем та державотворчих моделей. Масовий перехід від переважаючої в попередній період монархічної форми правління та організації влади до республіканської, яка з точки зору ефективності, соціальної орієнтованості та перспективності розглядалася як більш прийнятна, спричинила поживлення трансформаційно-модернізаційних процесів в системі політичного та державного управління.

Усвідомлення своєї реальної ролі у суспільно-політичному та економічному житті держави спонукало до вимог щодо належного ставлення та дотримання прав суспільства на реальну участь в політичному та державному житті. Суспільство почало виступати у кількох іпостасях, і як учасник політико-управлінського процесу, і як контролер (оцінювач) ефективності діяльності органів управління, і як замовник нової моделі врядування, адаптованої, перш за усе, до вимог суспільства, а не бажань правлячих верств та віртуалізованих державних потреб та стратегій.

Підвищення інтенсивності суспільно-політичного життя та темпу управлінської діяльності спонукало до пошуку та застосування нових методів діяльності політичних та адміністративно управлінських інституцій.

Зміна форми організації влади та способу її реалізації вимагала дотримання домінанти ефективності, а відповідно і професійності державно-управлінської діяльності на усіх рівнях, що обумовило підвищення вимог до освітньо-професійного рівня працівників системи політичного та державного управління – державних службовців.

Усвідомлюючи власне реальне місце у державному та політичному житті суспільство все наполегливіше та активніше починає залучатися до процесу розподілу суспільного ресурсу. Його метою стає відновлення «природного» права на першочергове використання та розподіл генерованого ним ресурсу для задоволення власних, першочергових (суспільних) потреб, а не мало значимих та зрозумілих для нього потреб державно-владних інституцій та органів управління. Причиною поживавлення активності суспільства в цьому питанні слугує тривалий період відвертої експлуатації суспільства з боку владних структур.

Останні розглядали суспільство виключно як невичерпний «генератор ресурсів» (людських, матеріальних, трудових, фінансових і т.д.) без будь-яких прав та обов'язків перед ним. Раз по разу це призводило до суспільного збурення, що перетікало в революції, бунти, повстання і т.п., дії супротиву сваволі держави.

XX ст. змінило парадигму влади. В жорсткій конкурентній боротьбі держав перемали лише найефективніші моделі політичного та державного управління, які ґрунтувалися на ефективному використанні суспільного ресурсу та вмінні досягати компромісу у взаєминах з суспільством щодо його розподілу. Потреби суспільства у цей час зростали швидше можливостей владно-адміністративних інституцій щодо їх задоволення. Тож раз по-разу виникали революційні кризи як натяк на неефективність володарювання та управління. Державно-владні інституції не зразу зрозуміли «натяк» та сутність проблеми.

Можливість практичної реалізації такого сценарію розвитку подій від початку запрограмовано сутнісною природою державності. Вона полягає у тому, що «держава» є в більшій мірі віртуальним утворення, хоча й має певний реальний вимір у вигляді території, кордонів, населення, системи права та володарювання, історії та традицій тощо.

Домінуюча «віртуальність держави» криється у свідомісному сприйнятті її сутності особистістю і суспільством, як формату визнання права держави та органів управління на залучення особистості до державних справ та використання системи державного примусу та насилля в обмін на забезпечення належних умов життєдіяльності, безпеки, соціального захисту, сприяння самореалізації і т.п. При всій спірності й архаїчності та, зазвичай, нерівноцінності обміну, ця система є дієвою вже не одну тисячу років і залишається актуальною і зараз.

Сергій Адамович

доктор історичних наук, професор
кафедри теорії та історії держави і
права Прикарпатського національного
університету імені В.Стефаника

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ СОБОРНОСТІ

Здобуття Україною незалежності активізувало питання суспільно-політичних та культурно-духовних розбіжностей між регіонами держави. Протягом останніх 24 років зусилля українського суспільства і певною мірою державних структур спрямовувалися на ліквідацію чи послаблення існуючих розколів по лінії Схід-Захід, Південь-Захід і т.д. Одночасно деструктивні політичні сили як в Україні, так і за кордоном заради досягнення вузькопартійних цілей або через іноземні впливи спекулювали і розпалювали існуючі міжрегіональні протиріччя.

З приходом до керівництва держави в 2010 р. Президента В.Януковича національні інтереси перестали відігравати важливу роль у завданнях тодішнього керівництва України. Натомість кліка В.Януковича сконцентрувалася на особистому збагаченні і дозволила російській пропагандистській машині й агентурі повною мірою розгорнути інформаційну війну з ціллю послаблення та розколу країни за регіональною ознакою.

Революція гідності в лютому 2014 р. зруйнувала антинародний політичний режим. Однак перемогу українців В.Путін розцінив як загрозу особистій владі, а тому анексував Крим, запустив механізми активізації сепаратистських політичних сил та організував повномасштабну війну на Донбасі.

Усе ж найголовнішою проблемою української соборності в умовах важкої війни сьогодні є те, що небачене донині єднання українців може бути знищене в результаті дискредитації ідей Революції гідності через зловживання нової влади і відсутність системних змін. Тоді, імовірно, прийде час військових, які візьмуть під свій контроль країну.

Лінії розколу і дезінтеграції країни помітні сьогодні лише у форматі «Україна – тимчасово окупована українська територія». А ще є частина українців, що узалежнені від російської пропаганди й агітації. Для зміни їх самосвідомості треба буде значний час та ефективна інформаційна політика держави.

Одночасно російський зовнішньополітичний фактор і військова інтервенція цементують українську політичну націю. Згадаємо: для появи розуміння в москвофілів Східної Галичини, що в них немає нічого спільного з росіянами, Західна Україна змушена була пережити три російські окупації під час Першої світової війни. Аналогічно мешканці Південного Сходу країни після російського військового вторгнення пережили подібний процес змін у самоідентифікації і, сподіваємося, більше не прагнуть бути в складі Російської новітньої імперії.

Певним ризикам піддається соборність України через задекларований владою початок процесів децентралізації суспільно-політичного життя. У цьому контексті важливо, щоб процес передачі повноважень на місцях був поетапним і супроводжувався необхідними змінами в територіально-адміністративному устрої. Важливо не забувати про загрозу розростання сепаратизму, якщо очільники областей стануть незалежними від Києва.

Крім надання в перспективі органам місцевого самоврядування більшої фінансової самодостатності, яка дозволить самостійно визначати економічні пріоритети розвитку своїх громад, повинна зрости відповідальність місцевих можновладців. В іншому випадку ми ризикуємо отримати безвідповідальні і корумповані місцеві ради і виконкоми.

Проте можна говорити про прискорення формування української політичної нації з огляду на російську агресію. Своїми діями В.Путін знищив результати насадження в Україні протягом століть ідеї «Росія – третій Рим», через яку українців намагалася контролювати Російська православна церква і концепції «Русского мира», що втілювала претензії Росії на всю спадщину Київської Русі. Натомість українська нація об'єдналася перед військовою інвазією. І сама агресія Росії викликана розумінням її керівництва того, що поступово фізично відходить покоління із совковим світоглядом, і незабаром в Україні не залишиться адептів Російської імперії.

Вважаю, що результатом революційних перетворень, які ми переживаємо нині, стане остаточне формування української політичної нації. У територіальному вимірі в майбутньому Україна для досягнення соборності домагатиметься повернення тимчасово окупованих українських земель.

Роман Сливка

кандидат географічних наук,

доцент кафедри географії

і природознавства

Прикарпатського національного
університету ім. Стефаника

ПОЛІТИКО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ЗБАЛАНСОВАНОЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ: ПОГЛЯД З ГАЛИЧИНИ

Збалансована регіональна політика у всіх розвинутих країнах світу має одну ціль – реалізація рівних можливостей у громадян у забезпеченні своїх конституційних прав. Досягнення цього ідеалу є складним і дорогим завданням навіть для таких багатих країн, як Швеція, Італія, Іспанія та ін. Щодо України, то регіональна політика повинна стати першочерговою для всіх гілок влади. Погляд з Галичини міг би допомогти додати змістового наповнення цій політиці. Звичайно у галичан є власне розуміння ідеї Соборності України. Визначимо основні чинники, які обумовили їх своєрідний геополітичний світогляд:

1. *Географічний чинник*. Галичина є крайнім західним регіоном України. Саме по-собі периферійне положення відносно Києва, стимулювало в населення краю власну географічну уяву про решту України, часто стереотипну.

2. *Історичний чинник* – Галичина була одним із останніх осередків державності на території України і продовжила їх традиції в часи ЗУНР.

3. *Етнічний чинник* – Галичина однонаціональний регіон. Попри поширені стереотипи про консерватизм і нетерпимість галичан, насправді, у Галичині величезний досвід проживання у поліетнічному суспільстві, де перетинались українська, польська, іудейська, вірменська, німецька ідентичності і в значній мірі галичани навчилися співжити у полікультурному середовищі.

4. *Економічний чинник*. Галичина хоча і не була економічним двигуном тих держав, в складі яких перебувала, все ж мала помітний ресурсний потенціал. Край зберіг свій аграрно-індустріальний уклад. Агрокліматичні умови галицької Бойківщини, Поділля, Опілля та Покуття сприяли збереженню щільної мережі великих сіл.

5. *Міграційний чинник*. Сільське перенаселення стимулювало масові потоки еміграції за океан. Традиція трудових міграцій сприяла акультурації галичан у Європі і Північній Америці і тому більш прихильному ставленню до способу життя європейців.

6. *Урбаністичний чинник*. Зрілий урбаністичний україномовний культурний простір Галичини створює сприятливе середовище для генерації ідей культурної і економічної модернізації України.

7. *Політичний чинник*. Регіональною особливістю є традиція швидкої політичної мобілізації в разі загрози суверенітету України, що свідчить про

високий рівень консолідації громад і особливу суб'єктну роль галичан у резонуванні політичних процесів в Україні.

Отже, спосіб життя населення Галичини можна охарактеризувати як мозаїку (з аграрного, постіндустріального, постаграрного, постмодерного суспільств), яка сформувалась під впливом урбанізації, революції послуг та глоболоції. Це моноетнічний егалітаристський за переконаннями соціум, який в більшості не має ілюзій щодо патерналістської ролі держави, розуміє невисокі її економічні можливості на сучасному етапі. Разом з тим, не чекає «вітру з моря», а вирішує свої побутові проблеми самостійно на рівні родини, сільської громади. Таким чином, Соборна Україна для більшості галичан це:

1. Суверенне утворення титульного народу – українців, які з повагою відносяться до національних меншин. Принципи співжиття націй ніяким чином не повинні асоціюватися із радянським інтернаціоналізмом, який сприймається як засіб русифікації, а з мозаїкою культур, де кожна з них вибудовує свій субкультурний соціум.

2. Українська мова для україномовних галичан самодостатня цінність, збереження і поширення якої, обов'язок кожного етнічного українця. Більшість місцевої еліти вважає, що державна і громадська підтримка продукування привабливої високої і масової української культури є могутнім знаряддям «лагідної» українізації.

3. Держава повинна керуватися патріотичними людьми. Відсутність патріотизму у керівних еліт та істеблішменту, «їх відчуженість від української культурної традиції» [1], на думку багатьох галичан, є фундаментальною причиною проблем України.

4. Християнсько-демократичні принципи політичного врядування, за яких мораль, совість, відповідальність перед Богом і громадою є надважливими. Це не означає, що Галичина схильна до релігійного фундаменталізму. Навпаки, тривалий час в регіоні поліконфесійні богослужіння стали чи не найбільш звичною рисою всіх більш-менш великих громадських заходів. Тому для галичан духовна складова Соборності України проявляється у гармонійному екуменічному діалозі.

5. Наші природні союзники у світі – демократичні держави, які визнають самобутність української державності. Найбільш близькими за світоглядом до галичан є балтійські народи, до інших сусідів відношення стримано обережне через певну інерцію історичних конфліктів.

6. У народів-сусідів є позитивний досвід ефективного врядування, який завдяки культурній близькості без проблем може бути адаптований в Україні. Це, переш за все, стосується ефективної організації державних органів влади та ідеї розширення можливостей для місцевого самоврядування.

7. У Галичини є досвід існування у статусі обмеженої автономії у складі Австро-Угорщини. Однак більшість галичан не вбачають зараз у цьому сенсу, оскільки федералізм не забезпечує основної цілі існування України як держави – досягнення консолідованого, солідарного і патріотичного суспільства. Час від часу в галицькому середовищі виринають ідеї регіонального сепаратизму, але

вони не мають політичної природи, а є культурологічною реакцією на нерозуміння національних інтересів України в Києві.

8. Підтримка вітчизняного бізнесу повинна сприяти реалізації слогану галицьких ділових кіл 30-х років XX ст. – «Свій до свого по своє!». Водночас, інтеграція до ЄС – це не загроза, а шанс стати на рівень соціально-економічного розвитку хоча б західних сусідів. Проте економічний проривне повинен відбутися будь-якою ціною. Тому прихильність до «постіндустріальної», «зеленої», «чистої» економіки в Соборній Україні має бути пріоритетом.

9. Галичанам притаманний киевоцентризм, однак вони не розуміють, чому столиця ще донедавна не генерувала достатньою мірою ідей нової модерної України і часто виглядала як космополітичне середовище із формальними національними ознаками. Тому галичани бажали б більш енергійного виконанням Києвом функції політичної консолідації нації.

Отже, мешканці Галичини залишаються відданими геополітичній ідеї Соборної України. Всі регіони України є однаково цінними з точки зору історичного, культурного, соціального і економічного потенціалу. Дискусія про якісь переваги та преференції для певних регіонів, є небезпечною, провокативною і деструктивною, як свідчить 23-річний досвід новітньої Української Державності.

Література

1. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: ЛНУ, 2014. – 348 с.

Микола Іванов,

доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук
Чорноморського державного університету
імені Петра Могили

Тетяна Лушагіна,

кандидат політичних наук,
старший викладач кафедри політичних наук
Чорноморського державного університету
імені Петра Могили

СОБОРНІСТЬ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

День 22 січня 1919 року увійшов до історії української державності як велике свято – День Соборності України – що ознаменувався проголошенням злуки Української народної республіки і Західноукраїнської народної республіки. У світі сучасних політичних подій, дане свято набуває особливого символізму: єднання українського народу як на духовному рівні, так і в межах єдиної неподільної держави.

Соборність українських земель протягом тривалого історичного часу була мрією українських політичних діячів, які розуміючи небезпеку бездержавності та підвладності українського народу різним державам, прагнули надати власний варіант розвитку самостійної України. З кінця XIX століття питання соборності особливо гостро постає в політичних маніфестах, програмах перших політичних партій, в теоретичних концептах провідників вітчизняної політичної думки. При чому, діапазон варіантів побудови єдиної української держави був досить широким, але всі ідеї та теорії побудови української державності передбачали єдність українського народу та території, злагоджену діяльність його регіону. Адже, як зазначав, наприклад, М.Драгоманов, що розвиток і міць держави, залежить від кожного її регіону.

Так склалося історично, що кожен край, кожен регіон в Україні має свою особливість, свій самобутній культурний спадок. Особливістю, Миколаївщини є її поліетнічність, що сформувалася в результаті вдалого геополітичного і геоекономічного розташування території і відповідна етнополітика чужих держав у період бездержавності України. За даними перепису 2001 р. на Миколаївщині мешкають 1264,7 тис. чоловік, які є представниками 133 національностей, серед них українці становлять 81,9 %. 18,1 % населення належить до національних меншин - це росіяни (177530 чол.), молдовани (13171 чол.), білоруси (8369 чол.), болгари (5614 чол.), вірмени (4277 чол.), євреї (3263 чол.), корейці (1751 чол.), азербайджанці (1482 чол.), роми (цигани) (1449 чол.), поляки (1317 чол.), татари (1255 чол.), німці (1220 чол.) та інші (чехи, дагестанці, грузини, греки, курди, месхетинські турки тощо) – менше 0,1 %. Компактно в області мешкають: болгари, месхетинські турки, курди, чехи. У 1992 році створена Рада національних товариств Миколаївської області, яку очолив голова товариства-земляцтва «Дагестан»

Султан-Мурад Каймаразов. Основним завданням Ради є координація діяльності товариств, що входять до її складу, збереження національно-культурних традицій, а також формування культури міжнаціонального спілкування. Сьогодні до складу Ради входять 20 національно-культурних товариств та культурно-просвітницьких організацій, а також крім національно-культурних товариств, входять Пушкінський клуб, Миколаївське обласне відділення товариства дружби та культурних зв'язків з Німеччиною «Україна – ФРН» і центр тюркомовних та інших східних народів. Проте, якою багатонаціональною не була б Миколаївщина, але за рахунок міжнаціонального діалогу, спільних ідей щодо розвитку регіону, вона завжди буде єдиною, як має бути єдиною Українська держава.

Соборність та єдність України – в єдності та процвітанні її регіонів, спільному культурному, економічному, політичному світобаченні, внутрішній інтеграції, що зможе остаточно нівелювати штучно створені міфи, які поширюють певні політичні сили з метою реалізації власних інтересів. Саме взаємна співпраця, обмін досвідом, культурними особливостями кожного куточку української землі має забезпечити єдність та соборність Української держави.

Тамара Демченко

кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії України та археології
Чернігівського національного педагогічного
університету імені Т.Г. Шевченка

ІДЕЯ СОБОРНОСТІ У ВІРТУАЛЬНОМУ СВІТІ ТА ПАПЕРОВИХ ВИДАННЯХ

Кожне нове відзначення події, яку С. Єфремов оцінив як «свято поєднання порізаних досі частин української землі»¹, змушує ще раз замислитися над історичним феноменом Акта Злуки 22 січня 1919 р., який став уособленням ідеї Соборності – одного з наріжних каменів незалежної Української держави. З плином часу стає все більш очевидним, що ця подія є не скільки dokonаним історичним фактом, стільки символом тривалого процесу, котрий постійно розвивається, зазнає потужного впливу з боку зовнішніх і внутрішніх чинників, чуйно реагує на виклики, на які така щедра сучасність, формує громадсько-політичний клімат, позначається на духовно-культурному житті суспільства. Останні два роки на урочистостях панували ідеї Революції гідності, на цьогорічне святкування наклала відбиток неоголошена, але посправжньому кривава «гібридна війна» путінської Росії проти України, суттєвою складовою якої стала «інформаційна війна», розв'язана не тільки проти нашої країни, а й усієї Європи. Само собою, що однією з «добре пристріляних мішеней» у цій інформаційній агресії стала Соборність і як принцип, і як практика, і як спосіб життя мільйонів українців.

Саме тому варто високо оцінити заходи по проведенню міжрегіональних відеоконференцій, котрі вже декілька років організовують керівники обласних центрів підвищення кваліфікації держслужбовців із залученням викладачів місцевих вишів та громадських активістів. На конференціях пропонуються розгорнуті доповіді, в основі яких лежить аналіз регіональних заходів, чи ліпше сказати, політики місцевих органів влади по реалізації ідеї Соборності на тих чи інших теренах з врахуванням їхніх особливостей, відверто визнаються проблеми й навіть загрози, намічаються шляхи їх подолання. Не менш важливою складовою є обмін думками, відповіді на запитання, репліки, тобто на відеоконференціях присутній весь арсенал традиційних для наукових конференцій засобів обговорення доповідей і повідомлень.

Донедавна матеріали подібних конференцій існували тільки в інтернет-ресурсах, але минулого року дирекція Івано-Франківського обласного центру підвищення кваліфікації держслужбовців підготувала до друку виступи учасників, і, таким чином, з'явився друкований збірник матеріалів². Сподіваємося, що ця перша ластівка виявиться не останньою, й керівники інших центрів – учасників відеоконференції продовжать цей почин.

Хотілося б звернути увагу на ще на один аспект проблеми пропаганди ідеї Соборності. Попри всі фінансові труднощі, варто подумати над заснуванням науково-популярного часопису, на сторінках якого постійно висвітлювалися б питання історичного характеру, соборницька практика в

різних регіонах України, пропагувався досвід, створювалися портрети творців ідеології і учасників процесу. Засоби масової інформації вже давно б'ють тривогу: в Україні немає нині жодного історичного науково-популярного журналу, звідки можна було б почерпнути достовірні знання у формі, доступній для сприйняття неспеціалістами. Певною мірою «соборницький» часопис заповнив би цю прогалину. Важко не погодитися з висновком відомого українського публіциста, який проголосив: «Доля України сьогодні залежить від того, наскільки швидко встигне країна перейти на військові рейки в усіх сферах свого життя, зокрема в інформаційній»³.

¹ Єфремов С. Публіцистика революційної доби (1917–1920 рр.): У двох т. / С. Єфремов. – К., 2014. – Т. 2. – С. 320.

² Соборність України: історичне минуле, сучасні виклики, прогнози на майбутнє: Збірник матеріалів міжрегіональної відеоконференції 22 січня 2014 року. – Івано-Франківськ, 2014. – 32 с.

³ Лосєв І. Битви в ефірі / І. Лосєв // День. – 2015. – 23–24 січня. – С. 17, 19.

**ПРОГРАМА
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Соборність України:
історичне минуле, сучасні виклики,
прогнози на майбутнє»**

22 січня 2015 року

Запоріжжя – Івано-Франківськ – Миколаїв – Чернігів

МОДЕРАТОРИ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ:

від Запоріжжя:

Яновська Любов Іванівна – директор Запорізького центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, магістр державного управління.

від Івано-Франківська:

Волошинський Богдан Іванович – директор Івано-Франківського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, магістр державного управління

від Миколаєва:

Дибченко Дмитро Миколайович – директор Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, магістр державного управління.

від Чернігова:

Бойко Володимир Миколайович – директор Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, кандидат історичних наук.

Дата проведення: 22 січня 2015 року

Початок: о 10.00 год.

Час проведення: 10.00 – 11.30

Регламент: виступи – до 8 хв.

ПРОГРАМА

10.00 – 10.05. Відкриття відеоконференції

Бойко Володимир Миколайович – директор Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, кандидат історичних наук.

Яновська Любов Іванівна – директор Запорізького центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, магістр державного управління.

Волошинський Богдан Іванович – директор Івано-Франківського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, магістр державного управління.

Дибченко Дмитро Миколайович – директор Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, магістр державного управління.

10.05 – 11.25. Обговорення

11.25 – 11.30. Підбиття підсумків відеоконференції

В обговоренні беруть участь:

Від Запорізької області:

1. Соборність як провідний принцип національної єдності

ВЕРЛОС – старший викладач кафедри конституційного та трудового
Наталія права юридичного факультету Запорізького національного
Володимирівна університету

2. Шляхи зміцнення соборності України: досвід інформаційно-просвітницької роботи Запорізької області

ГОРІДЬКО – заступник начальника – начальник відділу інформаційно-аналітичної роботи Управління з питань внутрішньої
Марія політики та зв'язків з громадськістю Запорізької обласної
Вячеславівна державної адміністрації

3. Правова освіта як невід'ємна складова сучасних державотворчих процесів в Україні

КОЛОМОЄЦЬ – декан юридичного факультету Запорізького національного
Тетяна університету, доктор юридичних наук, професор
Олександрівна

4. Внутрішній устрій та соціальні групи на Запорозжі за Нової Січі

МІЛЬЧЕВ – завідувач, професор кафедри джерелознавства, історіографії
Володимир та спеціальних історичних дисциплін Запорізького
Іванович національного університету, доктор історичних наук

5. Творення новітньої моделі державного управління: умови та особливості

ЦОКУР – завідувач кафедри політології Запорізького національного
Євген університету, доктор політичних наук
Георгійович

Від Івано-Франківської області:

1. Сучасні виклики і загрози для Української соборності

АДАМОВИЧ – професор кафедри теорії та історії держави і права
Сергій Прикарпатського національного університету імені Василя
Васильович Стефаника, доктор історичних наук, депутат обласної рад

2. Політико-географічні аспекти збалансованої регіональної політики України: погляд з Галичини

СЛИВКА – доцент кафедри географії і природознавства Прикарпатського
Роман національного університету імені Василя Стефаника, кандидат
Радославович географічних наук

Від Миколаївської області:

1. Соборність України: історичне минуле та сучасні виклики

ЛУШАГІНА – старший викладач кафедри політичних наук Чорноморського
Тетяна державного університету імені Петра Могили, кандидат
Вікторівна політичних наук
ІВАНОВ – завідувач кафедри політичних наук Чорноморського
Микола державного університету імені Петра Могили, доктор
Семенович політичних наук, професор

Від Чернігівської області:

1. Ідея соборності у віртуальному світі та паперових виданнях

ДЕМЧЕНКО – доцент кафедри історії України та археології Чернігівського
Тамара національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка,
Павлівна кандидат історичних наук

← → ↻ www.zcppkk.com.ua/novini/provedennya-mizhregionalnoi-veb-konferenciji-do-dnya-sobornosti-ukrajini

Сервіси Інтернет Mail.Ru Пошук в Інтернеті Gmail: електронна... UKR.NET: Все новос... Яндекс Почта Яндекс Почта Новини Словари Відео Музика Чернігівський цент...

Запорізький центр перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, керівників державних підприємств, установ та організацій

Головна | Новини | Галерея | Анонс | Пошук...

- Про Центр
- Керівництво та структурні підрозділи Центру
- Плани-графіки навчання
- Плани та звіти
- Реалізація навчальних програм
- Методичне забезпечення навчального процесу
- Тематика навчання
- Викладачі
- Дистанційне навчання
- Електронне тестування
- Вивчення потреб у підвищенні кваліфікації публічних службовців
- Зворотній зв'язок
- Доступ до публічної інформації
- Державні закупівлі
- Запобігання і протидія корупції
- Робота з персоналом Центру
- Архів подій
- Відео Архів
- Контакти

ІНФОРМАЦІЯ

про проведення міжрегіональної веб-конференції до дня Соборності України

22 січня 2015 року з нагоди відзначення 96-ї річниці проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки, Івано-Франківським, Миколаївським та Чернігівським центрами перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів проведено міжрегіональну веб-конференцію "Соборність України: історичне минуле, сучасні виклики, прогнози на майбутнє", яка стала частиною загальнонаціональних заходів, присвячених святкуванню дня Соборності України.

Модераторами веб-конференції в областях стали Бойко Володимир Миколайович – директор Чернігівського центру перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, Яновська Любов Іванівна – директор Запорізького центру перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, Волошинський Богдан Іванович – директор Івано-Франківського обласного центру перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій та Дібченко Дмитро Миколайович – директор Миколаївського обласного центру перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

До участі в роботі веб-конференції були запрошені провідні науковці регіонів, представники обласних державних адміністрацій, працівники та слухачі центрів перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів, представники громадськості, журналісти. Міжрегіональну веб-конференцію було проведено у три кола:

Перше коло було присвячене аналізу традицій територіальної організації влади в Запорізькій, Івано-Франківській, Миколаївській, Чернігівській областях. Означене питання висвітлює Мільчев Володимир Іванович – декан історичного факультету Запорізького національного університету, доктор історичних наук, професор, Служка Роман Радославович – доцент кафедри географії і природознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат географічних наук, Лушагіна Тетяна Вікторівна – старший викладач кафедри політичних наук Чорноморського державного університету імені Петра Могили, кандидат політичних наук та Лепешко Сергій Анатолійович – професор кафедри історії України політології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, доктор історичних наук, професор.

В ході виступів означених науковців увагу аудиторії було зосереджено на ознайомленні з наявними в усіх регіонах України глибокими історичними традиціями територіальної організації влади, здійснення місцевого самоврядування. Було зазначено, що Україна сильна своїми регіонами, які незважаючи на власні специфічні традиції тісно пов'язані між собою. Тому саме єдність регіонів є запорукою розвитку Української держави. Мільчев В.І. зазначив, що місія Запорізького краю в цьому процесі полягає у пропозиції для України взаємної ідеї, яка здатна виступити в ролі об'єднуючого фактору для всіх регіонів України.

У другому колі було обговорено шляхи зміцнення соборності України. Від Запорізької області участь в означеному обговоренні взяли Коломощ Тетяна Олександрівна – декан юридичного факультету Запорізького національного університету, доктор юридичних наук, професор, Гутнян Едуард Анатолійович – доцент кафедри соціології Запорізького національного університету кандидат соціологічних наук, Цокур Євген Георгійович – завідувач кафедри політології Запорізького національного університету, доктор політичних наук, доцент та Гордішко Марія Вячеславівна – заступник начальника управління внутрішньої політики та зв'язків з громадськістю Запорізької обласної державної адміністрації. Ними було зазначено, що подальшим етапом процесу державотворення України є перехід до самоврядування в умовах проведення широкого соціального діалогу, що передбачає формування реального місцевого самоврядування, творення соціально-орієнтованої моделі управління та підвищення рівня правової освіти населення.

Третє коло було присвячене проведенню дискусії, перехресним запитанням та обміну думками між учасниками веб-конференції. В дискусії взяли участь присутні на веб-конференції викладачі юридичного факультету Запорізького національного університету, фахівці Запорізької обласної державної адміністрації та працівники Центру.

За результатами проведення міжрегіональної веб-конференції "Соборність України: історичне минуле, сучасні виклики, прогнози на майбутнє" Чернігівським центром перепідготовки і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій буде видано збірку виступів всіх її учасників.

© 2012-2013 ZCPPKK
Адрес: 69600, м.Запоріжжя, Героїв Сталінграду, 1
Тел./факс: +3 8061 62 11 26, e-mail: centerzap@ukr.net
При повному або частковому використанні матеріалів посилання на сайт обов'язкове.
При використанні матеріалів на веб-ресурсах перепосилання на сайт <http://zcppkk.com.ua/> обов'язкове.

Головна | Новини | Галерея | Анонс | Пошук...

Верховна Рада України
Офіційний веб-сайт

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Урядовий портал

Свідома проєкти
Ініціатива то кращі
проєкти місцевого
самоврядування

НАДС

Національна академія державного управління при Президентові України

Миколаївський обласний центр

перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів
місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ і організацій

МОЦПРК » Новини » Новини Центру » ВЕБ-конференція «Соборність України: історичне минуле,

Головна
Нагадати пароль?
Реєстрація на сайті
Увійти
Слова до пошуку ...
Пошук

Зміст

- [Головна сторінка](#)
- [Інформація про Центр](#)
- [Новини](#)
- [Стратегічні напрями діяльності](#)
- [Плани та звіти](#)
- [Навчання](#)
- [Доступ до публічної інформації](#)
- [Навчально-методична діяльність](#)
- [Електронна бібліотека](#)
- [Наукова робота](#)
- [Зразки документів](#)
- [Очищення влади](#)
- [Дистанційне навчання](#)
- [Форум](#)
- [Контакти](#)

Веб-конференція «Соборність України: історичне минуле, сучасні виклики, прогнози на майбутнє»

Додати до закладок | 22-01-2015, 11:01

22 січня п.р. у Миколаївському обласному центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій до Дня Соборності України відбулася міжрегіональна веб-конференція «Соборність України: історичне минуле, сучасні виклики, прогнози на майбутнє». В цьому заході прийняли участь представники Запорізького, Івано-Франківського, Чернівецького та Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.

Учасники веб-конференції розглянули наступні питання: «Традиції територіальної організації влади в Запорізькій, Івано-Франківській, Миколаївській, Чернівецькій областях»; «Шляхи зміцнення соборності України: що думають в регіонах».

Від Миколаївської області взяли участь провідні фахівці Головного управління державної служби України в Миколаївській області; Миколаївського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації; викладачі Чорноморського державного університету імені Петра Могили.

Шановний відвідувач, Ви заійшли на сайт як незареєстрований користувач. Ми рекомендуємо Вам зареєструватися або зайти на сайт під своїм ім'ям.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ
офіційний веб-сайт

Верховна Рада України
офіційний веб-сайт

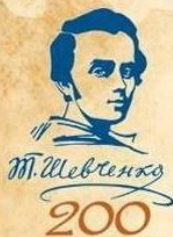
УРЕДОВИЙ ПОРТАЛ

ГДАС

Миколаївська обласна державна адміністрація

Миколаївська обласна рада

Управління Головної державної служби України в Миколаївській області

Івано-Франківський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій

- ❖ ГОЛОВНА
- ❖ ПРО ЦЕНТР

Контактна інформація:

Телефони:
директор центру
(тел. факс)
55-18-59
методичний відділ
77-57-09
бухгалтерія
75-14-11
Адрес:
Україна
м. Івано-Франківськ,
вул. Незалежності 46,
індекс: 76018
e-mail: cppk@if.gov.ua

Побажання щодо роботи
сайту прохання надсилати
на поштову адресу:
taras555@ukr.net

Створено методистом
навчально-методичного
відділу центру
Павлишин Т. З.

<http://vk.com/pavlushun>

Січень 2015

**ВЕБ-КОНФЕРЕНЦІЯ «СОБОРНІСТЬ УКРАЇНИ:
ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ, СУЧАСНІ ВИКЛИКИ,
ПРОГНОЗИ НА МАЙБУТНЄ»**

22 січня 2015 року Івано-Франківський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій взяв участь у проведенні веб-конференції «СОБОРНІСТЬ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ, СУЧАСНІ ВИКЛИКИ, ПРОГНОЗИ НА МАЙБУТНЄ», традиційно приуроченої до відзначення Дня Соборності України. Конференція проводилася за участю Івано-Франківського, Запорізького, Миколаївського та Чернігівського центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій у формі діалогу, із залученням до участі у ній істориків, політологів, теоретиків і практиків державного управління, громадських діячів.

У конференції взяли участь науковці, викладачі вищих навчальних закладів, представники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, громадських організацій Івано-Франківська, Запоріжжя, Миколаєва та Чернігова.

Прикарпаття на веб-конференції представили:

Адамович Сергій Васильович – професор кафедри теорії та історії держави і права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор історичних наук, депутат Івано-Франківської обласної ради.

Сливка Роман Радославович – доцент кафедри географії і природознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат географічних наук.

Мацюк Ірина Тарасівна – начальник відділу зв'язків з громадсько-політичними об'єднаннями Департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації.

Перевізник Віталій Васильович – голова громадської організації «Громадський інститут аналітики».

Волошинський Богдан Іванович – директор центру, магістр державного управління.

Учасники конференції здійснили аналіз історичного досвіду державотворення в Україні, дали оцінку сучасних тенденцій реформування територіального устрою і ризиків порушення територіальної цілісності держави, а також висловили свої думки щодо пошуку шляхів нейтралізації загроз федералізації і сепаратизму, прогнозування розвитку процесів державотворення в Україні у XXI столітті. Актуальним стало й обговорення питання про взаємодію регіональних управлінських та інтелектуальних еліт з метою запобігання розколу держави, зміцнення єдності і територіальної цілісності Української держави, консолідації української політичної нації, участі нашої держави у процесі європейської інтеграції.

СОБОРНІСТЬ УКРАЇНИ:
ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ, СУЧАСНІ ВИКЛИКИ,
ПРОГНОЗИ НА МАЙБУТНЄ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ
ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ
22 січня 2015 року

Видавництво: Сіверський центр післядипломної освіти
14000, м. Чернігів, просп. Миру, 43
Тел. (0462) 774-312 Факс (0462) 676-052
Електронна пошта: chcppk@gmail.com
Веб-сайт: <http://sivertraining.org.ua>